

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: TN-28Sa/13/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3022200353
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Kochan Morová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2023:3022200353.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

14 TN-28Sa/13/2022

Správny súd v Banskej Bystrici, konajúc sudkyňou JUDr. Katarínou Kochan Morovou, v právnej veci žalobkyne: maloletá A. B., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom C. XX, XXX XX C., zastúpenej zákonným zástupcom - otcom: D. C. B., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom C. XX, XXX XX C., proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Žilina, J. M. Hurbana 16, 010 01 Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2022/9837 zo dňa 13. septembra 2022, takto

rozhodol:

14 TN-28Sa/13/2022

I. Zrušuje rozhodnutie žalovaného č. UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2022/9837 zo dňa 13. septembra 2022 a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

II. Žalobkyni priznáva voči žalovanému nárok na úplnú náhradu trov konania.

odôvodnenie:

13 TN-28Sa/13/2022

Administratívne konanie

1. Žiadosťou, doručenou dňa 28. 02. 2022 Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica (ďalej aj „orgán verejnej správy prvého stupňa“ alebo „úrad práce“), si žalobkyňa uplatnila nárok na poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla.

2. Úrad práce rozhodnutím č. PB1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2022/35474-5 zo dňa 03. 05. 2022 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) žiadosti žalobkyne nevyhovel a nepriznal jej peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. V odôvodnení uviedol, že na základe komplexného posudku číslo: PB1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2022/35861, č. z. 2022/77108 zo dňa 25. 04. 2022 sa žalobkyňa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50%, pričom podľa posudkovej lekárky nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Žalobkyňa je orientovaná, nie

je odkázaná na dohľad. Je v dispenzárnej starostlivosti neurológa pre diagnózu DMO - hypotonická forma ľahšieho stupňa, pričom mobilita je zachovaná, chôdza samostatná, bez doporučenia a používania oporných zdravotníckych pomôcok. Má dokumentovanú skoliózu Th/L chrbtice s ľahkým napádaním na ľavú dolnú končatinu, ktorá je skrátaná o 0,5 cm. Podľa priložených odborných nálezov nemá dokumentovanú ťažkú poruchu mobility, duševnú poruchu s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania a ani ťažkú poruchu zvieráčov. Nie sú diagnostikované ťažké stavy a poruchy podľa § 14 ods. 6 písm. a), b) a c) zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z.z.“). V zmysle lekárskeho posudku maloletá žalobkyňa nie je fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím zaradená do chronického dialyzačného programu, alebo do transplantáčného programu, neposkytuje sa akútna onkologická liečba ani udržiavacia liečba pri hematookologickom ochorení, nespĺňa kritériá ustanovenia § 14 ods. 10 písm. b) zákona č. 447/2008 Z.z. Vzhľadom na uvedené žalobkyňa nie je odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla a požadovaný peňažný príspevok sa nenavrhuje.

3. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom vyjadrila presvedčenie, že úrad práce pri svojom rozhodovaní nepostupoval správne a nezohľadnil všetky lekárske správy, ktoré mu boli predložené, predovšetkým objektívne zhodnotenie zdravotného stavu žalobkyne viacerými od seba nezávislými odbornými lekármi z oblasti imunoalergológie, neurológie, pedopsychiatrie ako aj psychologickú ambulanciu. Namietala aj spôsob posúdenia jej zdravotného stavu posudkovou lekárkou a posúdenie sociálnych dôsledkov, vyplývajúcich z jej ťažkého zdravotného postihnutia, bez jej fyzickej prítomnosti, keďže takto nebolo možné posúdiť jej individuálne predpoklady ako ani posúdiť prostredie, ktoré ovplyvňuje jej začlenenie do spoločnosti. Žalobkyňa uviedla, že nie je schopná samostatne cestovať prostriedkami verejnej hromadnej dopravy z viacerých dôvodov. Hoci má zachovanú mobilitu, má v tejto oblasti výrazné obmedzenia, ktoré jej v kombinácii s poruchami komunikácie, adaptability a sociálnou úzkostnou poruchou nedovoľujú používať prostriedky verejnej hromadnej dopravy a nie je schopná prekonať tak sama sociálne dôsledky jej ťažkého zdravotného postihnutia. Žalobkyňa je v teenagerskom veku, kedy je podpora jej sociálneho začlenenia do spoločnosti obzvlášť veľmi dôležitá. Teší sa do novej školy, kde sa bude pripravovať na svoje budúce povolanie a tak ako jej rovesníci navštevovať kultúrne a športové podujatia, či zúčastňovať sa na spoločných voľnočasových aktivitách. Pri jej ťažkom zdravotnom postihnutí potrebuje nielen veľkú podporu svojho okolia, ale aj pomoc formou kompenzácie, ktorá zmierni alebo prekoná jeho sociálne dôsledky, ktoré sú neschopnosť sama za jej aktívnej účasti pri zachovaní jej ľudskej dôstojnosti za podmienok a v oblastiach ustanovených zákonom, jej hlavným cieľom. Kompenzácia vo forme poskytnutia peňažného príspevku na prevádzku osobného motorového vozidla jej pomôže prekonať znevýhodnenie pri premiestňovaní sa, uľahčí jej orientáciu a pomôže zmierniť sociálnu úzkostnú poruchu, ktorá sa u nej v tomto veku vo zvýšenej miere prejavuje.

4. O podanom odvolaní rozhodol žalovaný rozhodnutím č. UPS/US7/SSVODPPKPC1/SOC/2022/9837 zo dňa 13. 09. 2022 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) tak, že odvolanie žalobkyne zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. V odôvodnení rozhodnutia žalovaný uviedol, že v rámci odvolacieho konania lekársku posudkovú činnosť vykonala posudková lekárka žalovaného podľa § 11 zákona č. 447/2008 Z.z. na základe lekárskeho nálezu a všetkých predložených odborných lekárskeho nálezov nachádzajúcich sa v spisovej dokumentácii orgánu verejnej správy prvého stupňa a v odvolaní doložených odborných vyšetrení. Na základe všetkých objektívnych zistení (odborné lekárske vyšetrenia, nálezy a správy) vypracovala lekársky posudok číslo: ZA/2022/9925/2 zo dňa 10. 08. 2022. Podľa tohto lekárskeho posudku je miera funkčnej poruchy maloletej žalobkyne 50 % v zmysle prílohy č. 3, časti IV. 3. a) 3) k zákonu č. 447/2008 Z. z., a preto sa považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. Z medicínskeho hľadiska ide o mentálnu retardáciu IQ 55. Dokumentovaná je tiež detská mozgová obrna - hypotonická forma. Určovanie miery funkčnej poruchy, posudzovanie zdravotného stavu na účely kompenzácií a stanovenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu na účely zákona č. 447/2008 Z. z. je vo výlučnej kompetencii posudkových lekárov správnych orgánov, ktorí pri posudzovaní zdravotného stavu a jednotlivých odkázaností vychádzajú z predložených lekárskeho nálezov, riadia sa platnou legislatívou k danej problematike a nie sú viazaní návrhmi a odporúčaniami odborných lekárov. V rámci lekárskej posudkovej činnosti posudkový lekár hodnotí a posudzuje zdravotný stav, jeho zmeny a poruchy, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie fyzickej osoby na základe lekárskeho nálezu a doložených aktuálnych lekárskeho správ a vyšetrení, určuje

mieru funkčnej poruchy, posudzuje sociálne dôsledky v oblastiach kompenzácií, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia, posudzuje jednotlivé druhy odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Nakoľko boli v tomto prípade k odvolaniu doložené aj ďalšie lekárske nálezy, v súlade so zákonným postupom pri výkone lekárskej posudkovej činnosti ich posudková lekárka pri svojej činnosti zohľadnila. Posudkový lekár môže predvolať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak má pochybnosti o správnosti diagnostického záveru vyplývajúceho z predloženého lekárskeho nálezu alebo odborného lekárskeho nálezu lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore alebo je potrebné overiť objektivnosť alebo úplnosť diagnostického záveru. V ostatných prípadoch posudkový lekár vykoná posúdenie bez prítomnosti posudzovanej fyzickej osoby. Posudkový lekár je povinný pozvať fyzickú osobu na posúdenie jej zdravotného stavu, ak o to táto fyzická osoba písomne požiada alebo požiada podaním žiadosti elektronickými prostriedkami podpísanej zaručeným elektronickým podpisom. Na základe písomnej žiadosti v tomto prípade posudková lekárka vykonala posúdenie zdravotného stavu za prítomnosti maloletej fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a jej rodičov dňa 13. 07. 2022. Predmetom lekárskej posudkovej činnosti prioritne nie je vyšetrovať fyzické osoby (toto robia všeobecní a odborní lekári), ale hodnotiť zdravotný stav na základe doložených lekárskeho nálezu a vyšetrení (ide o listinné dôkazy o zdravotnom stave, ktoré predkladá fyzická osoba) v súlade s platnými právnymi predpismi. Výsledkom lekárskej posudkovej činnosti je lekárske posudok, ktorý obsahuje mieru funkčnej poruchy, vyjadrenie, že ide o fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, závery k jednotlivým druhom odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 14 a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu, ak zákon neustanovuje inak. Vychádzajúc z objektívnych zistení (všetky predložené odborné lekárske nálezy, správy ako i priložené nálezy k odvolaniu a tiež osobné posúdenie) v rámci lekárskej posudkovej činnosti posudková lekárka odvolacieho orgánu uvádza v lekárskom posudku zo dňa 10. 08. 2022 v záveroch k jednotlivým druhom odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, že maloletá žalobkyňa nespĺňa legislatívne podmienky odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z., pretože nemá ťažkú poruchu mobility – je schopná premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a späť, nastupovať, vystupovať z neho, udržať sa v ňom počas jazdy a tiež nemá stavy uvedené v § 14 ods. 6 písm. b) a c) zákona č. 447/2008 Z. z., tzn. nemá duševnú poruchu s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania alebo ťažkú poruchu zvieráčov. Ďalej podľa lekárskeho posudku zo dňa 10. 08. 2022 žalobkyňa taktiež nespĺňa kritériá odkázanosti na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla podľa § 14 ods. 10 písm. b) zákona č. 447/2008 Z. z., nakoľko nie je zaradená do chronického dialyzačného programu alebo do transplantáčného programu, nie je jej poskytovaná akútna onkologická liečba a ani udržiavacia liečba pri hematológickom ochorení - § 38 ods. 9 písm. b) zákona č. 447/2008 Z. z.. Po preskúmaní administratívneho spisu a so zreteľom k vyššie uvedenému žalovaný dospel k záveru, že maloletá žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, nakoľko je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti sa prepravovať prostriedkami verejnej hromadnej dopravy osôb.

Správna žaloba – žalobné body

5. Žalobkyňa sa správnou žalobou doručenu správnemu súdu v zákonnej lehote domáhala preskúmania napadnutého rozhodnutia žalovaného, jeho zrušenia a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. V úvode žaloby žalobkyňa zhrnula priebeh administratívneho konania a zdôraznila svoj nesúhlas so záverom komplexného posudku č. PB1/OPPNKŤZPAPČ/SOC/2022/35861, č.z.: 2022/77108 zo dňa 25. 04. 2022, podľa ktorého jej z ťažkého zdravotného postihnutia nevyplývajú žiadne sociálne dôsledky, nie je odkázaná na prepravu osobným motorovým vozidlom a preto sa jej kompenzácie nenavrhujú. Podľa názoru žalobkyne uvedený záver odporuje konštatovaniu v komplexnom posudku v oblasti komunikácie, kde sa uvádza porucha komunikácie v dôsledku narušeného vývinu reči a odkázanosť na sprievodcu, čo je dôkazom toho, že žalobkyňa nie je schopná samostatne cestovať hromadnými dopravnými prostriedkami. Komplexný posudok bol vypracovaný posudkovou lekárkou bez prítomnosti žalobkyne, na základe lekárskeho správ, ktoré boli súčasťou žiadosti o priznanie peňažného príspevku. V správe od detského psychiatra sa však opakovane konštatuje, že žalobkyňa je emočne nestabilná, pri náhlej zmene reaguje impulzívne, má fóbičné prejavy zo situácie, ktorá jej nie je dôverne známa (napr. v autobuse je veľa ľudí, tak do neho nenastúpi, cestuje červeným autobusom a prišiel modrý a pod.). V takýchto prípadoch reaguje zbrklo, má ťažké

poruchy v adaptácii, keďže má slabú fr. toleranciu a aj bežný sociálny problém ju môže zneistiť a je potom zdrojom psychického rozrušenia, ktoré môže končiť hetero či autoagresívnou reakciou. Podľa správy detského neurológa je u žalobkyne nutná osobitná starostlivosť, nezvláda samostatné cestovanie prostriedkami MHD a vyžaduje pomoc aj pri základných denných činnostiach. Napriek tomu posudková lekárka uviedla, že žalobkyňa „je schopná zvládať úkony sebaobsluhy“. Žalovaný opätovne posúdil odkázanosť žalobkyne na podklade komplexného posudku č. ZA/2022/9925/3-CAV, ktorým nebol navrhnutý žalobkyni peňažný príspevok na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a bolo v ňom konštatované, že nie sú splnené podmienky odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Napadnutým rozhodnutím bolo odvolanie žalobkyne zamietnuté.

6. Žalobkyňa zopakovala svoje odvolacie námietky a uviedla, že pri posúdení jej zdravotného stavu odvolacím orgánom bola aj fyzicky prítomná, keďže to žiadala v odvolaní. Posudkovej lekárke s plačom uviedla, že nemôže cestovať sama, pretože sa v dopravnom prostriedku neudrží, nehovoriac o nastupovaní resp. vystupovaní z dopravného prostriedku. Nebolo by ani v jej fyzických silách cestovať samostatne so školskou taškou na chrbte. Žalobkyňa upriamila pozornosť na správu z psychologického vyšetrenia, ktorá bola súčasťou odvolania a na závery v nej uvedené, ako aj na závery klinického psychológa z vyšetrenia zo dňa 22. 04. 2022. Ozrejmila, že v čase podávania žiadosti o peňažný príspevok navštevovala Spojenú školu internátnu v Považskej Bystrici, pričom bývala v obci Pružina vzdialenej 17 km. Ak by mala cestovať do školy autobusom, musela by cestovať od rána 05.53 hod a prestupovať v Považskej Bystrici na autobus mestskej hromadnej dopravy. Poobede by musela absolvovať tú istú cestu, avšak býva veľmi unavená, v aute vždy zaspí. Býva na internáte, kam a odkiaľ ju vozí otec autom. Ak by mala cestovať autobusom a vlakom, prestupovať do rôznych dopravných prostriedkov, určite by dostala blok a nenastúpila by. Posudková lekárka žalovaného vo svojom posudku uviedla, že žalobkyňa neužíva psychofarmaká a že jej matka uviedla, že túto liečbu odmietli. Ak by to bola pravda, psychiatricka by to uviedla vo svojej správe. Pri každom psychiatrickom vyšetrení rodičia žalobkyne zvažujú, čo je pre ňu najlepšie a po vzájomnej konzultácii jej lieky zatiaľ predpísané neboli. Rodičia žalobkyne sa snažia, aby sa žalobkyňa nedostala do takých situácií, ktoré by ju emočne vystresovali a rozrušili. V súčasnosti zmenila školu, čo pre ňu bola veľmi veľká zmena a zareagovala na ňu zhoršením rečového prejavu, častejšie sa zajakáva, veľakrát slovo ani nedokáže vysloviť. Pri návšteve psychiatrického stacionára jej boli odporúčané častejšie návštevy aj zintenzívnenie návštev logopéda. Aj podľa vyjadrení vychovávateľiek z internátu, kde v pracovných dňoch žalobkyňa býva, ju dokáže rozrušiť a zneistiť aj malá zmena v jej zaužívanom rituáli.

7. Podľa názoru žalobkyne postupom a rozhodnutím orgánu verejnej správy prvého stupňa a následne aj postupom a rozhodnutím žalovaného boli porušené jej práva, ktoré garantuje OSN v Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý nadobudol pre Slovenskú republiku platnosť 25. 06. 2010 a bol zverejnený v zbierke zákonov oznámením Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z. z. (ďalej len „Dohovor“).

8. Na základe uvedeného žalobkyňa žiadala, aby správny súd podľa § 191 ods. 1 písm. c) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení účinnom do 30. 06. 2023 (ďalej len „SSP“) zrušil napadnuté rozhodnutie, vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Vyjadrenie žalovaného k správnej žalobe

9. Žalovaný vo vyjadrení k správnej žalobe žiadal žalobu ako nedôvodnú zamietnuť. Opísal priebeh administratívneho konania a predstrel svoje skutkové a právne závery, ktoré boli totožné ako závery vyplývajúce z napadnutého rozhodnutia. Žalovaný uviedol, že pokiaľ žalobkyňa v žalobe namieta, že už minimálne zmeny v jej sociálnom fungovaní (napr. prestupy v hromadnej doprave, alebo či príde modrý alebo červený autobus, alebo je v autobuse veľa ľudí a pod.) sú pre ňu výrazne stresujúce, nie je zrejme, prečo bola rodičmi umiestnená na internáte (s týždenným pobytom), čo je pre ňu cudzie prostredie, nachádza sa tam veľa cudzích ľudí a prakticky aj celá situácia okolo zmeny školy na internátnu (v Žiline) musí byť pre ňu prirodzene veľmi stresujúca. Žalovaný zdôraznil, že na osobné posúdenie zdravotného stavu posudkovou lekárkou žalovaného sa dňa 13. 07. 2022 maloletá žalobkyňa dostavila v sprievode rodičov, pričom podľa vyjadrenia posudkovej lekárky impulzivita alebo afektívne reakcie neboli počas osobného posúdenia u menovanej prítomné.

10. Žalovaný dal do pozornosti, že stanovenie miery funkčnej poruchy na minimálne 50% a viac a následné stanovenie odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na sprievodcu, s ktorou súvisí vyhotovenie preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom, automaticky nezakladá nárok na kladné posúdenie odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžsk/24/2017 zo dňa 30. 01. 2018. Podľa komplexného posudku úradu práce maloletá žalobkyňa s mierou funkčnej poruchy 50% je fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je charakterom postihnutia odkázaná na sprievodcu, a preto môže v kontakte so spoločenským prostredím využívať výhody a uplatňovať si zľavy plynúce z vyhotoveného preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím so sprievodcom (v zmysle § 16 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z. z.). Napríklad vo všetkých prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy osôb sú riadne označené miesta na sedenie pre fyzické osoby, ktoré sú držiteľmi preukazov fyzických osôb s ŤZP. Po preukázaní sa takýmto preukazom sú občania povinní uvoľniť uvedené miesto fyzickej osobe, ktorá je držiteľom predmetného preukazu. Taktiež uvedená fyzická osoba by mala byť v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy sprevádzaná sprievodcom. To znamená, že by nemala cestovať samostatne. Dodržiavanie uvedených regúl je povinný zabezpečovať aj samotný vodič (šofér) prostriedku verejnej hromadnej dopravy osôb.

11. Žalobné námietky žalobkyne ohľadom nesprávneho a nekomplexného zhodnotenia jej zdravotného stavu posudkovým lekárom žalovaného považuje žalovaný za neopodstatnené, pretože posudková lekárka vykonala posúdenie aktuálneho zdravotného stavu žalobkyne a vyhodnotila všetky predložené lekárske nálezy, správy a vyšetrenia, ktoré sa nachádzali v spisovej dokumentácii správnych orgánov. Z lekárskeho posudku č. spisu: ZA/2022/9925/2 zo dňa 10. 08. 2022 je nepochybné, že posudková lekárka žalovaného správneho orgánu pri posúdení zdravotného stavu žalobkyne vychádzala z dostupných časovo najaktuálnejších odborných lekárskeho nálezov, vyšetrení, správ a objektívnych zistení, ktoré popisujú posledný známy zdravotný stav žalobkyne. Pri posúdení zdravotného stavu žalobkyne teda nedošlo k opomenutiu žiadnych dôkazov. Posudková lekárka žalovaného zhodnotila zdravotný stav žalobkyne komplexne, to znamená, že všetky lekárske nálezy, vyšetrenia, správy zhodnotila jednotlivo, ako aj vo vzájomnej súvislosti. A konkrétne aj pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne, na účely predmetných odkázaností v zmysle § 14 ods. 6 a v zmysle § 14 ods. 10 vo väzbe na § 38 ods. 9 písm. b) zákona č. 447/2008 Z. z., posudková lekárka žalovaného vyhodnotila všetky ochorenia menovanej vo vzájomnej súvislosti a zobrala komplexne do úvahy ich vplyv na jednotlivé odkázanosti. K žalobe boli priložené ďalšie dôkazy, ktoré však už boli predmetom posudzovania v rámci prvostupňového aj druhostupňového konania. Lekárska správa z pedopsychiatrického vyšetrenia zo dňa 26. 08. 2022 – E. F. G., ktorú žalobkyňa, v zastúpení zákonného zástupcu, priložila ako ďalší dôkaz k žalobe, nebola predmetom posudzovania v rámci druhostupňového konania, nakoľko nebola žalobkyňou doložená do administratívneho spisu žalovaného v rámci odvolania.

12. Posúdenie jednotlivých druhov odkázaností (§ 14) na účely zákona č. 447/2008 Z. z. je výsledkom lekárskej posudkovej činnosti a sociálnej posudkovej činnosti (§ 11 ods. 1, ods. 11, § 13 ods. 1, ods. 9 citovaného zákona). Nejedná sa o právne posúdenie, ale o vysokošpecializované odborné posúdenie zdravotného stavu a z neho vyplývajúcich sociálnych dôsledkov. V tejto súvislosti žalovaný poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 26Sa/15/2019 zo dňa 06. 10. 2021, v ktorom krajský súd konštatuje, že správne orgány hodnotia zdravotný stav komplexne, t. j. všetky lekárske nálezy, správy jednotlivo ako aj vo vzájomnej súvislosti. Stanoviskom jedného vyšetrujúceho lekára správny orgán nie je viazaný a nie je povinný z neho vychádzať. V súvislosti s kompetenciou posudzovania zdravotného stavu účastníkov konania na účely zákona č. 447/2008 Z. z. žalovaný dal do pozornosti aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 9Sžso/63/2016 zo dňa 29. novembra 2017, v ktorom sa uvádza: „Záver neurológa nie je dôvodom pre priznanie predmetného príspevku, nakoľko posudzovanie zdravotného stavu na účely jeho priznania je zverené posudkovým lekárom úradov a žalovaného (ústredia) a nie ošetrojúcemu lekárovi“.

13. Žalovaný mal zato, že v napadnutom rozhodnutí, lekárskom posudku a komplexnom posudku, ktoré sú jeho podkladom, dôsledne, logicky a zrozumiteľne odôvodnil svoj záver, prečo žalobkyňa nepriznal peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla. Pri svojej rozhodovacej činnosti v predmetnej veci vychádzal zo spoľahlivo zisteného stavu veci a námietku žalobkyne o nedostatočne zistenom skutkovom stave veci (t. j. že žalovaný nezistil zdravotný stav žalobkyne a jeho následky pre bežný život a pri rozhodnutí o nepriznaní peňažného príspevku postupoval v rozpore so zákonom) považuje za neopodstatnenú.

14. Vo vzťahu k žalobnej námietke týkajúcej sa porušenia ustanovení Dohovoru žalovaný uviedol, že žalobkyňa neuvádza a nekonkretizuje, v čom mali postupom orgánov verejnej správy byť porušené jej práva. Skutočnosť, že žalobkyňa, v zastúpení zákonného zástupcu, má iný názor na posúdenie veci ako uviedol úrad práce a žalovaný vo svojich rozhodnutiach, ešte neznamená, že žalobkyňa bola ukrátená na svojich právach, a že predmetné rozhodnutia boli nespravodlivé. Je potrebné uviesť, že tieto články Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím neupravujú posudzovanie, navrhnutie a následne poskytovanie peňažných príspevkov na kompenzáciu. Slovenská republika prijala záväzky vyplývajúce jej z Dohovoru a ich naplnenie transformovala do zákonných predpisov, v konkrétnom prípade do zákona č. 447/2008 Z. z. Žalovaný zdôraznil, že uvedený zákon upravuje právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia, pričom ustanovenia tohto zákona žalobkyňou citovanému Dohovoru neodporujú. Skutočnosť, že každá fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, uchádzajúca sa o kompenzáciu formou peňažného príspevku, je posudzovaná individuálne, nespôsobuje porušenie práv žalobkyne. V súvislosti s poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia je potrebné rovnako uviesť, že podľa § 2 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z. z. kompenzácia sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia je zmiernenie alebo prekonanie sociálneho dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia poskytovaním peňažných príspevkov na kompenzáciu podľa tohto zákona alebo poskytovaním sociálnych služieb podľa osobitného predpisu. Účelom peňažných príspevkov teda nie je zabezpečovať základné životné potreby, napr. riešiť hmotnú núdzu. Sociálny dôsledok ťažkého zdravotného postihnutia je znevýhodnenie, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama. V zmysle platnej legislatívy sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia sa kompenzujú v štyroch oblastiach, a to v oblasti mobility a orientácie, v oblasti komunikácie, v oblasti zvýšených výdavkov a v oblasti sebaobsluhy. So zreteľom na vyššie uvedené je obsahovo konštruovaný aj komplexný posudok. Podľa druhu odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu v zmysle § 14 zákona č. 447/2008 Z. z. je možné navrhnúť vhodnú formu kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia v oblasti, v ktorej je to potrebné vzhľadom na jej ťažké zdravotné postihnutie a sociálne dôsledky z neho vyplývajúce. V konkrétnom prípade, podľa komplexného posudku orgánu verejnej správy prvého stupňa a komplexného posudku žalovaného, žalobkyňi neboli navrhnuté žiadne formy kompenzácie, nakoľko v súčasnosti nemá také sociálne dôsledky ťažkého zdravotného postihnutia v oblasti mobility a orientácie, v oblasti komunikácie, v oblasti zvýšených výdavkov a v oblasti sebaobsluhy, ktoré by bolo potrebné kompenzovať. Z vyššie uvedených skutočností je teda zrejmé, že nedošlo k porušeniu práv žalobkyne.

15. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie je vecne správne a závisí výlučne od posúdenia zdravotného stavu žiadateľky (žalobkyne) a posúdenia príslušnej odkázanosti posudkovým lekárom orgánu verejnej správy a následne sociálnym pracovníkom orgánu verejnej správy, žalovaný žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť ako nedôvodnú.

Vybrané ustanovenia, z ktorých správny súd vychádzal

16. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z.; (1) Posudková činnosť na účely
a) kompenzácie je lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť,
b) preukazu a parkovacieho preukazu je lekárska posudková činnosť.

17. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z.; posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár príslušného orgánu, sociálny pracovník príslušného orgánu a iní prizvaní odborníci najmä z oblasti stavebníctva, architektúry, ergoterapie a pomôcok.

18. Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z.; (1) Lekárska posudková činnosť na účely tohto zákona je
a) hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu, jeho zmien a porúch, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie fyzickej osoby,
b) určovanie miery funkčnej poruchy,
c) posudzovanie sociálnych dôsledkov v oblastiach kompenzácií, ktoré má fyzická osoba v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia,
d) posudzovanie jednotlivých druhov odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,

- e) posudzovanie fyzickej schopnosti a psychickej schopnosti fyzickej osoby vykonávať opatrovanie,
- f) posudzovanie fyzickej schopnosti a psychickej schopnosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím udeliť písomný súhlas podľa § 40 ods. 6,
- g) posúdenie potreby osobitnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.

19. Podľa § 11 ods. 2 zákona č. 447/2008 Z.z.; lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár príslušného orgánu. Posudkový lekár pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje najmä s lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo a s lekárom so špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, ktorý poskytuje všeobecnú ambulatnú starostlivosť pre deti a dorast, alebo s lekárom so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore a sociálnym pracovníkom príslušného orgánu.

20. Podľa § 11 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z.; pri výkone lekárskej posudkovej činnosti posudkový lekár vychádza z aktuálneho lekárskeho nálezu na účely kompenzácie, na účely preukazu, na účely parkovacieho preukazu, na účely posudzovania fyzickej schopnosti a psychickej schopnosti fyzickej osoby vykonávať opatrovanie a posudzovania fyzickej schopnosti a psychickej schopnosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím udeliť písomný súhlas podľa § 40 ods. 6 (ďalej len "lekársky nález"), ak tento zákon neustanovuje inak. Vzor lekárskeho nálezu je uvedený v prílohe č. 1. Pri výkone lekárskej posudkovej činnosti posudkový lekár vychádza aj z elektronických zdravotných záznamov v elektronickej zdravotnej knižke fyzickej osoby.

21. Podľa § 11 ods. 4 zákona č. 447/2008 Z.z.; ak fyzická osoba v priebehu konania vo veciach kompenzácie, preukazu alebo parkovacieho preukazu predloží ďalšiu zdravotnú dokumentáciu, ktorá nie je obsahom lekárskeho nálezu alebo ktorá nie je zaznamenaná v elektronickej zdravotnej knižke, posudkový lekár túto zdravotnú dokumentáciu posúdi a zohľadní ju v lekárskom posudku.

22. Podľa § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.; fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti z dôvodu

- a) ťažkej poruchy mobility premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a späť, nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb,
- b) duševnej poruchy s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania prepravovať sa vozidlom verejnej hromadnej dopravy osôb alebo
- c) ťažkej poruchy zvieráčov prepravovať sa vozidlom verejnej hromadnej dopravy osôb.

23. Podľa § 14 ods. 10 zákona č. 447/2008 Z.z.; fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, ak je

- a) odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a využíva ho na aktivity podľa § 38 ods. 9 písm. a) alebo
- b) fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 38 ods. 9 písm. b).

24. Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z.; fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je podľa komplexného posudku vypracovaného podľa § 15 ods. 1 odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov, možno poskytnúť peňažný príspevok na zvýšené výdavky, ak tento zákon neustanovuje inak

- a) na diétne stravovanie,
- b) súvisiace
 - 1. s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia,
 - 2. so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla,
 - 3. so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom.

25. Podľa § 38 ods. 9 zákona č. 447/2008 Z.z.; zvýšené výdavky súvisiace so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla na účely tohto zákona sú výdavky na pohonné látky, ktoré slúžia na prevádzku osobného motorového vozidla, ktoré využíva

- a) fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom na pracovné aktivity, vzdelávacie aktivity, rodinné aktivity alebo na občianske aktivity; podmienka využívania osobného motorového vozidla na pracovné aktivity je splnená aj vtedy,

ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím podniká, prevádzkuje alebo vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť v mieste svojho trvalého pobytu, a podmienka využívania osobného motorového vozidla na vzdelávacie aktivity je splnená aj vtedy, ak fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má určený individuálny študijný plán, alebo

b) fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím zaradená do chronického dialyzačného programu alebo do transplantáčného programu alebo ktorej sa poskytuje akútna onkologická liečba a pri hematoonkologickom ochorení aj udržiavacia liečba.

26. Podľa § 38 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z.z.; peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla možno poskytnúť fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá je odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla a ktorá

a) je vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla, alebo

b) nie je vlastníkom alebo držiteľom osobného motorového vozidla a jej prepravu zabezpečuje fyzická osoba, ktorá nemá oprávnenie na vykonávanie prepravy.

27. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP; správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

28. Podľa § 199 ods. 1 písm. c), d) SSP; sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie c) Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, d) Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

29. Podľa § 134 ods. 2 písm. d) SSP; správny súd nie je viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ide o veci podľa § 6 ods. 2 písm. c), ak je žalobcom fyzická osoba.

30. Podľa § 135 ods. 1 SSP; na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

31. Podľa § 203 ods. 1, 2 SSP; (1) Rozsah správnej žaloby fyzickej osoby a jej dôvody možno zmeniť alebo doplniť až do rozhodnutia správneho súdu. (2) Pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

Posúdenie podstatných skutkových zistení a právnych argumentov správnym súdom

32. Zákonom č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov prešiel od 01. 06. 2023 výkon súdnictva z krajských súdov na správne súdy vo všetkých veciach, v ktorých bola od 01. 06. 2023 daná právomoc správnych súdov, konkrétne aj z Krajského súdu v Trenčíne na Správny súd v Banskej Bystrici, v dôsledku čoho je predmetná vec vedená na Správnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. TN-28Sa/13/2022.

33. Správny súd v konaní o správnej žalobe v sociálnych veciach podľa § 199 a nasledujúcich SSP, posudzujúc správnu žalobu neformálne (§ 202 ods. 2 SSP), postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 107 ods. 2 SSP, po oboznámení sa s obsahom súdneho, ako aj s obsahom úplného administratívneho spisu, preskúmal napadnuté rozhodnutie a postup žalovaného v zmysle podanej správnej žaloby, z dôvodov v nej uvedených v zmysle § 182 ods. 1 písm. e) SSP v spojení s § 203 ods. 2 SSP a zistil, že žaloba žalobkyne je dôvodná.

34. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa, ktorá požiadala o poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, je ťažko zdravotne postihnutou osobou podľa § 2 ods. 3 zákona č. 447/2008 Z.z., pretože má zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy najmenej 50 %. Nebolo tvrdené (a ani lekárske posudky nesvedčia), že by žalobkyňa bola zaradená do chronického dialyzačného programu, transplantáčného programu, resp. v onkologickej či udržiavacej liečbe podľa § 38 ods. 9 písm. b) zákona č. 447/2008 Z.z. Na priznanie nároku na peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla musí teda žalobkyňa splniť podmienku odkázanosti na individuálnu prepravu v zmysle § 38 ods. 9 písm. a) zákona č. 447/2008 Z.z. s odkazom na ustanovenie § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., ktoré bližšie špecifikuje, kedy

sa fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím považuje za odkázanú na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

35. Medzi účastníkmi nemožno nájsť zhodu ohľadne posúdenia schopnosti žalobkyne prepravovať sa prostriedkami verejnej hromadnej prepravy osôb, teda či žalobkyňa je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, čo je základným predpokladom priznania peňažného príspevku podľa § 14 ods. 10 písm. a) v spojení s § 38 ods. 9 písm. a) zákona č. 447/2008 Z.z. Žalobkyňa sa nestotožnila so záverom, že nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, lebo podľa § 14 ods. 6 písm. a) zákona č. 447/2008 Z.z. nemá ťažkú poruchu mobility – je schopná premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a späť, nastupovať, vystupovať z neho, udržať sa v ňom počas jazdy a tiež nemá stavy podľa § 14 ods. 6 písm. b) a c) – nemá duševnú poruchu s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania alebo ťažkú poruchu zvieráčov. V tejto súvislosti žalobkyňa predkladala lekárske nálezy a dôvodila, prečo nie je schopná sa prepravovať prostriedkami verejnej hromadnej prepravy osôb samostatne, na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti.

36. Nárok na poskytnutie peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla je podmienený odkázanosťou fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom v zmysle § 38 ods. 9 písm. a) zákona č. 447/2008 Z.z. Výnimku predstavujú len špecifické zdravotné stavy uvedené v § 38 ods. 9 písm. b) zákona č. 447/2008 Z.z., v prípade ktorých podmienka odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom byť splnená nemusí. Keďže na žalobkyňu sa nevzťahuje žiadna zo situácií vymenovaných v § 38 ods. 9 písm. b) zákona č. 447/2008 Z.z., je nevyhnutné, aby na priznanie nároku na tento príspevok splnila podmienku odkázanosti na individuálnu prepravu v zmysle § 38 ods. 9 písm. a) zákona č. 447/2008 Z.z. s odkazom na ustanovenie § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z., ktoré bližšie špecifikuje, kedy sa fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím považuje za odkázanú na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom.

37. Novela zákona č. 447/2008 Z. z. s účinnosťou od 1. júla 2018 v § 14 ods. 6 upravila odkázanosť na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom v troch prípadoch: ťažké poruchy mobility, duševné poruchy a ťažké poruchy zvieráčov. Zákon už bližšie nešpecifikuje konkrétne zdravotné postihnutia. Pri duševných poruchách zákon upravil nielen určité sprievodné prejavy tohto zdravotného postihnutia (agresivita, neovládateľné alebo nepredvídateľné správanie), ale aj ich intenzitu (často sa opakujúce), kvôli ktorým fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti prepravovať sa vozidlom verejnej hromadnej dopravy osôb, čo ju robí odkázanou na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Pri poruche mobility upravil nielen jej intenzitu (ťažká porucha mobility), ale aj určité sprievodné úkony (premiestnenie sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a späť, nastupovanie, vystupovanie a udržanie sa v ňom počas jazdy), a ak ich fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti vykonať, robí ju to odkázanou na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Navyše zo systematického výkladu § 14 ods. 6 písm. a) až c) zákona č. 447/2008 Z.z. je zrejmé, že zákonodarca sa týmto ustanovením snažil pokryť také zdravotné poruchy a stavy, ktoré svojou intenzitou musia mať tak závažný vplyv na zdravotný stav fyzickej osoby, že spôsobujú degradáciu jej prirodzenej dôstojnosti, čím je pre ňu individuálna preprava osobným motorovým vozidlom nevyhnutná.

38. Hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu, jeho zmien a porúch, ktoré podmieňujú zdravotné postihnutie fyzickej osoby, aj určovanie miery funkčnej poruchy na účely kompenzácie, aj posudzovanie jednotlivých druhov odkázanosti fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím zákon č. 447/2008 Z.z. zveruje posudkovým lekárom úradov práce a žalovaného. Uvedené posudzovanie je vyriešením medicínskych otázok a jeho výsledkom je komplexný posudok podľa § 15 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. Správny súd preskúmava komplexné posudky, ktoré sú podkladom rozhodnutí o peňažnom príspevku na kompenzáciu (§ 55 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.), z toho hľadiska, či tieto sú úplné, objektívne, logické, presvedčivé, preskúmateľné a či posudkoví lekári vzali do úvahy všetky účastníkom konania predložené lekárske správy, nálezy a iné prípadné dôkazy, v ktorých sú zachytené diagnostické závery ošetrojúcich lekárov a v ktorých sú obsiahnuté skutočnosti týkajúce sa odkázanosti účastníka konania - fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím na kompenzáciu zvýšených výdavkov podľa zákona č. 447/2008 Z.z. Lekársky posudok, komplexný posudok a rozhodnutie úradu práce resp. žalovaného na seba

nadväzujú, preto žalovanému nemožno vyčítať, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia preberá závery komplexného posudku. Zároveň však nemožno opomenúť, že podmienky pre odkázanosť na jednotlivé formy kompenzácie sú ustanovené v jednotlivých ustanoveniach zákona č. 447/2008 Z.z. a pojmy v nich používané sú tak právnymi pojmami (napr. v § 14 ods. 6 „ťažká porucha mobility“, „duševná porucha s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania“, „na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami“, „pri rešpektovaní prirodzenej dôstojnosti“). Ako právne pojmy sú tieto zákonné pojmy prístupné interpretácii riadnymi interpretačnými metódami, ktorými je potrebné ustáliť ich obsah, teda okrem iného vymedziť predpoklady, za ktorých nastávajú v nich uvedené následky. Pod takto interpretované pojmy je následne potrebné podradiť skutkový stav zistený v konkrétnej veci. Túto myšlienkovú (právnickú) subsumpciu nemôže nahradiť len prostý záver posudkového lekára, prípadne úradu práce a žalovaného o tom, či určité kompenzácie navrhuje alebo nenavrhuje. (porov. rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Ssk/187/2022 zo dňa 27. 09. 2023)

39. V zmysle § 53 ods. 1 zákona č. 447/2008 Z.z. sa na konanie vo veciach kompenzácie zásadne vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Podľa § 46 Správneho poriadku musí byť rozhodnutie v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti. V odôvodnení rozhodnutia musí správny orgán uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia (§ 47 ods. 3 Správneho poriadku). Orgány verejnej správy pri rozhodovaní podľa zákona č. 447/2008 Z.z. musia v odôvodnení svojho rozhodnutia uviesť všetky vyššie uvedené náležitosti, a to aj v prípade, ak sa plne stotožňujú so závermi komplexného posudku. Z takéhoto rozhodnutia totiž musí byť zrejماً vnútorná mentálna zaangažovanosť orgánu verejnej správy prostredníctvom vlastného právneho hodnotenia, odôvodneného názoru, či vlastného posúdenia. Ustanovenie § 191 ods. 1 písm. d) SSP rozlišuje nepreskúmateľnosť okrem iného pre nedostatok dôvodov, pričom takým prípadom je, ak v rozhodnutí absentuje úvaha, ktorá viedla orgán verejnej správy k určitému záveru, napríklad pri použití právnych predpisov. Rovnako musí byť z odôvodnenia zrejماً vzťah medzi skutkovými zisteniami a právnymi závermi, teda k identifikovaniu právnej normy vzťahujúcej sa na daný prípad musí následne pristúpiť proces subsumpcie zistených skutkových okolností pod túto právnu normu. Pri hodnotení preskúmateľnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy je potrebné aplikovať v zásade rovnaké princípy, ako pri posudzovaní preskúmateľnosti súdnych rozhodnutí, vychádzajúc z princípu právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR) a práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 Ústavy SR).

40. Úrad práce prvostupňovým rozhodnutím žiadosti žalobkyne nevyhovел na základe komplexného posudku zo dňa 25. 04. 2022, vypracovaného posudkovým lekárom úradu práce, z dôvodu posudkového záveru, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom. Úrad práce prevzal do svojho rozhodnutia závery z komplexného posudku, že žalobkyňa nemá diagnostikované ťažké stavy a poruchy podľa § 14 ods. 6 písm. a), b) a c) zákona č. 447/2008 Z. z., ani nespĺňa kritériá ustanovenia § 14 ods. 10 písm. b) zákona č. 447/2008 Z.z., a preto žalobkyňa nie je odkázaná na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla a požadovaný peňažný príspevok sa nenavrhuje. Na tomto základe úrad práce rozhodol tak, že žiadosti žalobkyne nevyhovел.

41. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí na základe komplexného posudku posudkového lekára žalovaného zo dňa 10. 08. 2022 dospел k záveru, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, nakoľko je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti sa prepravovať prostriedkami verejnej hromadnej dopravy osôb. Žalovaný prevzal z komplexného posudku závery, že maloletá žalobkyňa nespĺňa legislatívne podmienky odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa ustanovenia § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z. z., pretože nemá ťažkú poruchu mobility – je schopná premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a späť, nastupovať, vystupovať z neho, udržať sa v ňom počas jazdy a tiež nemá stavy uvedené v § 14 ods. 6 písm. b) a c) zákona č. 447/2008 Z.z., tzn. že nemá duševnú poruchu s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania alebo ťažkú poruchu zvieráčov. Žalovaný len prevzal jednotlivé závery komplexného posudku bez toho, aby stručne a zároveň zrozumiteľne vyložil právne pojmy, ktoré

použil pri hodnotení odkázanosti žalobkyne na kompenzáciu. Podmienkou odkázanosti na individuálnu prepravu v zmysle § 14 ods. 6 písm. a) v spojení s § 6 zákona č. 447/2008 Z.z. je znížená schopnosť mobility (vyjadrená formuláciou „ťažká porucha“) alebo v zmysle § 14 ods. 6 písm. b) duševná porucha „s často sa opakujúcimi prejavmi agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania“, pričom každú z týchto podmienok je nutné pomeriavať aj „rovnakým základom s ostatnými fyzickými osobami“ a „rešpektovaním prirodzenej dôstojnosti“. Povinnosťou žalovaného bolo vysvetliť, akú konkrétnu mieru musí dosiahnuť znížená schopnosť (ťažká porucha) mobility (napr. vo forme konkrétnych prejavov zdravotného postihnutia, konkrétnych ťažkostí alebo obmedzení pri využívaní prostriedkov hromadnej dopravy) a aké sú kritériá na hodnotenie často sa opakujúcich prejavov agresivity, neovládateľného alebo nepredvídateľného správania (o aké formy správania ide, či ide len o stavy prejavujúce sa navonok smerom k ostatným cestujúcim alebo aj dovnútra takto ťažko postihnutej osoby), ktoré by opodstatňovali záver o odkázanosti na individuálnu prepravu. Následne mal žalovaný porovnať poruchy (prejavy, ťažkosti, obmedzenia), ktoré sa u žalobkyne zistili, s takto vymedzeným obsahom ustanovenia v § 14 ods. 6 písm. a) a b) zákona č. 447/2008 Z.z. Až na základe toho mohol ustáliť, či poruchy zistené u žalobkyne zodpovedajú alebo nezodpovedajú obsahu právnej normy vyjadrenej v citovanom ustanovení. V daných súvislostiach je nutné pri zachovaní elementárnej empatie vyhodnotiť individuálne predpoklady i úsilie žalobkyne riešiť svoju nepriaznivú situáciu pomocou rodinných príslušníkov, ako aj prostredie ovplyvňujúce jej začlenenie do spoločnosti. V napadnutom rozhodnutí takáto správna úvaha chýba, keďže odôvodnenie tohto rozhodnutia je tvorené v podstate len odcitovaním zákonných ustanovení, prevzatím záverov komplexného posudku a všeobecnými konštatovaniami, ktoré nezohľadňujú konkrétnosti prejednávanej veci a obmedzenia žalobkyne. Žalovaný aj v prípade, ak záver svojho rozhodnutia považuje za zrejmy, musí dbať na to, aby ho aj žalobkyni primerane a presvedčivo vysvetlil, pretože rozhodnutie nemôže byť zrozumiteľné iba pre orgán verejnej správy, ktorý ho vydal. Rozhodnutie orgánu verejnej správy musí byť pochopiteľné práve pre účastníka administratívneho konania, ktorý musí dostať odpoveď na všetky svoje relevantné odvolacie námietky.

42. Vychádzajúc z vyššie uvedeného správny súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie trpí nedostatkom náležitostí podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku, čo má za následok jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov. Preto správny súd napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. d) SSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 191 ods. 4 SSP.

43. Správny súd záverom dodáva, že prístup k posudzovaniu odkázanosti na individuálnu prepravu musí byť individuálny a mal by zohľadňovať konkrétne okolnosti a obmedzenia posudzovanej ťažko zdravotne postihnutej osoby, jej aktivitu smerom k začleneniu do spoločnosti, ako aj pomoc, ktorú jej poskytuje rodinné zázemie, majúcu na zreteli, aby bol v čo najväčšej miere naplnený účel zákona, ktorým je predovšetkým potrebám postihnutej osoby primeraná forma kompenzácie sociálnych dôsledkov jej ťažkého zdravotného postihnutia, teda zmiernenie znevýhodnenia, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama, pričom je nutné mať na zreteli zachovanie ľudskej dôstojnosti ťažko zdravotne postihnutej osoby. Nemožno opomenúť, že z rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky i Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom nemusí byť odkázaná ani taká ťažko zdravotne postihnutá osoba, ktorá prepravu v prostriedkoch verejnej hromadnej dopravy zvláda za pomoci inej fyzickej osoby, nakoľko takáto pomoc nemusí nevyhnutne znížovať dôstojnosť ťažko zdravotne postihnutej osoby alebo inak narúšať „rovnaký základ“ takejto prepravy s ostatnými fyzickými osobami. K takémuto záveru však možno dospieť len po starostlivom zvážení okolností každého prípadu a musí ísť o záver náležite odôvodnený v rozhodnutí orgánu verejnej správy.

44. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 167 ods. 1 SSP a žalobkyni, ktorá bola v konaní úspešná, priznal voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania. Výška trov konania bude určená samostatným rozhodnutím, ktoré po právoplatnosti tohto rozsudku vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

2 TN-28Sa/13/2022

Doručený rozsudok je právoplatný (§ 145 ods. 1 SSP).

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť (§ 438 ods. 1 SSP, § 439 ods. 1 SSP a § 439 ods. 3 SSP a contr.).

O kasačnej sťažnosti rozhoduje kasačný súd – Najvyšší správny súd SR (§ 438 ods. 2 SSP). Kasačnú sťažnosť je potrebné podať na Správnom súde v Banskej Bystrici (§ 444 ods. 1 SSP) v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia oprávnenému subjektu (§ 443 ods. 1 SSP). Kasačná sťažnosť podaná v listinnej podobe musí byť podaná v potrebnom počte vyhotovení (§ 56 ods. 3 SSP).

Podľa § 445 ods. 1, 2 SSP, (1) v kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

(2) Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti.

Podľa § 449 ods. 1, 2 SSP, (1) sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosti podľa odseku 1 neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe v sociálnych veciach alebo vo veciach azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.